

vzame zastavo in razterga ravno tiste pogodbe, ki jih je sam pisal. Nič ne kaže tako očitno zgube poštenosti, kakor vedenje Angležev, ki se na Dunaji za mir poganjajo, v Londonu, Parizu in Carigradu pa ga neprenehoma spodkopujejo — in pri vsem ne blodi nobeden bolj od pravice, kakor Rusi; nobeden ne hvali bolj svoje diplomacije, kakor Francoz; nobeden ni veči hincev poštenja kakor angleški časnikarji. Duh Byzantizma se je oživel spet v stari Evropi, — politika je zvižaja postala, in serčen biti, se pravi dandanašnji le pravico voditi za nos.

Novi cesar Napoleon je hotel svetu pokazati, da v njem je vstal spet varh in branitelj katoliške cerkve v sveti deželi, in gospod Lavelette je napravil sultana, da je podpisal pismo v prid katoličanom v Palestini. To zvedši je hotel car rusovski pokazati, da tudi varh starovercov je še na svetu, in da se ne ugame Napoleonu, — primoral je sultana, da je preklical pismo, ki ga je malo pred podpisal Napoleonu. Cesar francozki se je že namerjal Rusu pokazati pravico, in zatega voljo je jadralo že brodovje iz Toulona, — al Rus je rekel: „praznega strašila se ne bojim“, in Angleži so rekli: „za hožji grob nam ni mar“. Al med jedjo začne dostikrat človeka še le jed mikati; knez Menčikov pride kakor da bi bil z nebes padel, nad Sultana, terja vsako uro več od njega, tako, da je nazadnje terjatev tolikšna bila, da Angleži sultanu svetovajo: „ne daj več!“

Zdaj pa so Rusi prijeli Turka, in so šli z armado čez Prut; Angleži so poslali svoje barke v zatók Bešike, in tudi Napoleon je poslal svoje brodovje z njimi. Do tehmal so hodili Francozi naprej, Angleži pa ne za njimi; zdaj so stopili Angleži naprej in Napoleona so vzeli seboj: to se pravi pri njih „serčna zveza“. Večkrat si je Napoleon prizadeval tolažiti in zadrževati sito ali se celo izmuzniti iz tega tovarštva, — al kdor se je vjel na angleški ternek, se ne spravi lahko več z njega. Angleži so poslali poslanca na Dunaj in v Carigrad: kar je eden na Dunaji sozidal, je podiral drugi v Carigradu. Lord Redcliffe je hotel cara Nikolaja ponižati, car je hotel Evropi pokazati svojo mogočnost, in rusovski minister Nesselrode je govoril, kar ga nobeden prašal ni. Zato so napravili Angleži sultana, da je vojsko napovedal caru rusovskemu. Zastonj si prizadevajo druge vlade s cesarjem francozkim vred pomiriti sedaj Rusa in Turka, tudi Angleži so jih pred svetom podpirali v tem prizadetju, lord Redcliffe pa je skrivaj ravnal drugač. Nehotoma je pripregel tudi Napoleon svoje barke angležkim, ko so jadrane pred Carigrad. Ko so rusovske barke prestregle pri Sinopi turške, je bilo to Angležem izgovora dovolj, potisniti barke svoje na černo morje, in ker se je cesar Napoleon obotavljal tudi svoje jim pridružiti, se je Palmerston kujati začel in je iz ministerstva odstopil, — potolažiti ga, je dovolil tudi Napoleon odhod francozkim bark na černo morje. „Če že morata biti na črnem morju, pustita ga scer pri miru!“ zakliče zdaj Rus. „Tega pa že ne, odgovorijo Angleži, černo morje mora naše biti, in Francozi nam morajo radovoljni pomagati“. „Pa kaj bo s sveto deželo?“ praša tista pešica ljudi, zavoljo katerih je prav za prav francozki cesar to vojsko prvi sprožil. „Na ti ni zdaj nič ležeče“, je odgovor; taka je že v marsikteri vojski bila, da med vojsko se je pozabil vzrok vojske. In tako so zgolj nevošljivost, sebičnost in oholost v 8 mescih delo poderle, ki ga dva punta razrušiti nista mogla. Mir Europe visí zdaj na tanki nitki pajčevine, in ako bi se utegnili ohraniti vkljub vsem tem zmešnjavam, se človeška modrost bahati ne more, da ga je ona ohranila!“

Novičar iz austrijskih krajev.

*Iz zlatnega Praga 1. sveč. *)* Po nepovoljni naključbi primerilo se je, da še le pozno so mi došli listi lanskih „Novic“ in lanskega „Nevena“, v katerih se je govorilo o zapuščini neumerlega našega Stanko Vraza. Kak sem se radoval čitati v 93. listu „Novic“, kar je sorodna duša resničnega govorila v delih rajnega mojstra! Al groza in tega ste mi prešinile serce, ko sem čital, kako je nekdo v 47. listu lanskega „Nevena“ prederznil se, oskrunjevati dragoceno zapuščino preslavnega pesnika našega! Ne moram se zderžati, da bi ne pregovoril resne besede na grobu rajnega.

Reklo se je, da se bi z izdanjem Vrazovih del „ne splačali stroški“. Zares žalostno bi bilo to za slovo naše, ako bi se taka dela ne razprodala! Al, hvala Bogu, da smem reči, da temu ni tako. Ako Vrazova dela ne kupuje Horvat, kateri je prvi dolžan jih kupovati, jih bo kupoval Slovenec, jih bo kupoval Serb, jih bo kupoval marljivi brat naš Čeh, jih bota kupovala Poljak in Rus na severju slovanskem. Gosp. protivnik v „Nevenu“ lanskem se je jako opekel, ko je prederzno to besedo izgovoril, ktero dezaovira vsaki verli Horvat. Kar se mene tiče, bodem neprenehoma terdil, dokler mi serce bije za moj slovanski rod v obče in za jugoslavenski horvatski napose, da so besede te protivnikove gola izmišljija, iz zraka vgrabljena!

Al čujmo, kaj v poterjenje izgovora svojega gosp. protivnik pretvezuje: „v Vrazovem rokopisu je malo netiskanega in popolnega (!), en človek bi celo leto (!) dosto opraviti imel, da bi te ulomke (!) nekoliko vredil, ker je nekoliko začetega, malo nastavljenega (!) in nič doveršenega (!!)“

Odkritoserčen, kakor sem, vprašam očitno: kako je mogoče izreči tako neresnico, in kako je mogoče, tako neresnico sipati med svet? To mi je, ker poznam zapuščino Stankovo, zagonetka navék nerazrešljiva. Prosim druge svoje rojake: naj bi tudi oni svojo jakost na zastavici ti poskušali!

Da pa svet soditi zamore med menoj in med zgoraj navedeno kritiko (?) gosp. protivnika, prosim javno in svečano v imenu dobra naše literature vse gospode v Zagrebu, kateri so Vrazova dela vidili in morda tudi pregledali, osobito pa gospode, v katerih rokah je cela zapuščina Vrazova: naj bi vsa dela natanko, do naj zadnje pesmice, po naslovu pesmotvora, po zapopadku, po obsegu, to je, veličini, po vrednosti, po doveršenosti ali nedoveršenosti točno popisali, in tako moj popis, ki ga čem naznaniti, dopolnili in doveršili, ker nisem vsih pesem, pa tudi ne vsih večjih stvari popolnoma si zapisal. Popis ta, ako bode točen, za gotovo rečem, bode slava našega Stanka, zora njegove dike, ker bode iz njega vsakdo spoznal: koliko in kaj je naš pesnik delal. (Dalje sledí.)

Iz Dolenskega. Ni davnej, kar so žandarji v Kostanjevškem kantonu zasačili nekega škricmana, ki je od kmetov, djavši, da je „Einnehmer“, gruntno odškodnino pobiral; pri nekterih je bil zadovoljin, da so mu le polovico ali tudi manj plačali. Pri vsem tem si je bil nabral nekakih 100 gold. — Je vendar sleparjev vsake baže na svetu!

Lepstanski.

Iz Krajna. * Te dni so zaperli pri nas neko goljufico, ki je kmete sleparila, da vé gospode v kancelijah podkupiti; kdor ima kakšno posebno prošnjo pri so-

*) Ker so „Novice“ brez ozira enostranskega zmiraj brambi resnice odperle, je dolžnost njih, vzeti nazoče razodetje v liste svoje; vendar jim gosp. dopisatelj ne bo vzel za zlo, ako so, deržeče se pravila „non multa sed multum“, okrajšale preobširni sostavek.

dfi, ali če želi kakega fanta vajašine oprostiti, naj pride le k nji: ona ima skrivne pota do vsih, se vé, da jim mora le kaj stisniti v roko. Neumni ljudje so babeli verjeli in v različnih okoljšinah ji dajali po 5, 10, 15 in še več goldinarjev. Te dni so jo zasačili na neki taki slepariji, v kateri je 5 fl. vzela za pretvézo, nekega vradnika podkupiti. — Vémo, da ta prigodba ni prva te baže, in le čuditi se je, da se kmetje še niso spametovali in da se dajo še zmiraj pehariti od tacih sleparij! Pri rekrutiringah je clo navadno, da kmetje dajejo tolarčike takim agentom, ki jih zapijó, in če je fant vendar pri soldatih ostal, se izgovarjajo: „da na nobeno vižo ni bilo mogoče ga „sfrajati“, čeravno si je gospod njegov za vso moč prizadeval za-nj“. Bog daj norcem pamet! Da jih pa cigani in ciganke za denar sleparijo, jim privošimo iz serca.

Novičar iz mnogih krajev.

Dunajski vradni časnik naznanja, da Njih veličanstvo želé, da se spomín na 18. dan lanskega februara na nobeno vižo ne obhaja. — Tudi za serbsko Vojvodino in temeški Banat je nova politično-sodijska osnova določena; razdeljena je ta kronovina po ti osnovi v 5. kresij, ki razpadajo v več okrajin. — Za učence svilorejske šole v Gradcu so dovolili cesar za 6 štípendij 500 fl. — Stroški za potrebe c. k. sodijskih vradnij po celem cesarstvu za leto 1854 so določeni na 18 mil. in 35.967 fl. — C. k. ministerstvo notranjih oprav je ukazalo, da o živinskih kugah se ima mertva živina natanko ogledati, da se berž iz začetka popolnoma spozná bolezin. — Ko se je po odhodu rusovskega poslanca grofa Orlova zvedilo, da se austrijska in pruska vlada ne vstopite ne na turško ne na rusovsko stran, se je popolnoma potlačeni up mirne sprave spet nekoliko oživil, in v znamenje tega je padel nadavk srebra in obligacije so poskočile povsod. — Skoz Dunaj in čez Terst gré ravno sedaj iz Petrograda domú v Turčijo 5 egipčanskih pomorskih oficirjev, ki so bili na vojni egipčanski barki od Rusov vjeti, od cara Nikolaja pa proti temu pomilosteni, da so mu poštenje zastavili, se nikdar več bojevati zoper Ruse. — 3. dan t. m. je 3000 Turkov pri Gjurjjevu čez Donavo šlo nad Ruse; precej huda bitev je terpela 5 ur, po kateri so se Turki spet na otoke vmaknili. — 6. dan t. m. so skušali Rusi Turkom terdnjavo Šekvetil spet vzeti, pa niso mogli zmagati Turkov. Pri Kalafatu, pravijo, še ne bo kmalo vojske, ker je zemlja krog in krog premočena in Kalafat tako obvarovan, da se da le z veliko silo premagati. 29. dan p. m. pa so bili Turki v Kalafatu in Vidinu že na boj pripravljeni, zakaj mahoma je primarsirala rusovska armada od 3 strani tako blizo do okopov (šanc), da je bila le za dva topova strelaja od njih; zdaj komandira poveljnik Gorčakov „nazaj!“ in kakor je prišla, se je vernila cela armada spet nazaj; peljal jo je le na ogled Kalafata, česar pa, razun 3 generalov, noben vojak ni vedil. — Rusovske barke švigajo po črnem morju; luka Sebastopolska je prazna. Iz deželnih dohodkov je sedanji rusovski poglavar Valahije izgovoril odstavljenemu hospodarju Stirbeju vsak mesec 1000 cekinov; knez se je zahvalil za milodar in ga noče. Mladi knez Stourd za služi v armadi Omer-pašatovi. Na albansko mejo Černogore so postavili Turki armado za stražo. Po „Fremdenblatt-u“ je v Radoveci v Albanii okoli 400 najveljavniših prebivavcov zoper Turke se spuntalo, ki so prisegli do zadnje kaplje kervi nasprotniki biti polluni. Dalje se od te vstaje še ni zvedilo nič. — Francozka

vlada, koja se zmiraj bolj za vojsko pripravlja, je pisala 1. dan t. m. svojemu poročniku v Petrograd: naj reče caru, da zamore vojne barke angleško-francozke berž iz črnega morja odpraviti, kakor hitro odpravi svojo armado iz Moldave in Valahije, in se s turškim pooblastencem pomeni zastran pomirjenja, ki se ima predložiti zedinjenim 4 vladam. — Angleška vlada je 11. dan t. m. poslala en oddelk armade v Malto. — Po nekterih novicah ni dal serbski knez oklicati tistega imenitnega turškega fermana, po družih je bil v dvorani knezovi oklican vpričo ministrov in 30 državnih častnikov, in bo sedaj še le predložen starašinstvu v posvet.

Prošnja zastran slovenskega besednjaka.

Ker je sedaj vse lepo dogotovljeno, da pride toliko zaželjeni in toliko potrebni slovenski besednjak, kar je mogoče, popoln na dan, prosimo domoljube po vsih slovenskih krajih: naj nam pošiljajo, če imajo kaj nabranih še manj znanih ali celó nepoznanih domačih (ne iznova skovanih) besed, zakaj sila veliko dobrega blaga je še skritega po raznih kotih naše domovine. Posebno ljube nam bojo tudi besede mnogoverstnega rokodelskega orodja. Prepričali smo se v natisovanju gosp. Zalokarjevega „kmetijstva“, da v njem je velik velik zaklad dobrih domačih besed za razne kmetijske reči: naj bi častiti gosp. fajmošter blagovolili napraviti besednjaček tacih besed, kakor ga bo gosp. Dežman napravil za mineralogijo in zoologijo, jez pa za zdravilstvo itd.

Da se pa gospodu vredniku polajša vredovanje, prosimo: naj se taki besednjački napravljajo po nemško abecednem redu, ker nemško-slovenski del ima prvi v natis priti. Da pa gospodje pripomočniki polagoma zamorejo donašati svojo nabero, ni treba za vse pismenke (čerke) na enkrat poslati zberke, ampak izperva in kmali le besede nemške pismenke A. Nadjamo se obuditi v pripomoč početja tega narodskega veliko domoljubov, ki bojo kot pridne bčelice donašale nabere svoje k veličastnemu delu. V delu naj se razodeva iskrenost za besednják, ne pa le v kritiziranju samem, ktero, če ni zedinjeno z delom, nobene koristi nima. Delo in kritika: to je, česar želimo.

Kdor djanskih domoljubov bode kaj nabral besed, naj jih pošlje ali meni ali naravnost gosp. vredniku na Dunaj (pod napisom: — — Hr. Matthäus Cigale, k. k. Ministerial-Concipist und Redacteur des slovenischen Theiles des k. k. Reichsgesetzblattes in Wien. Abzugeben im Bureau des Reichsgesetzblattes).

Vredništvo.

Pogovori vredništva.

Včasih se nam po prijaznem podpiranju slavnih pisateljev od vsih strani nakupiči toliko sostavkov za „Novice“, da nam ni mogoče vsim tako hitro vstreči, kakor sami želimo, posebno ako so sostavki za kak poseben čas pisani. V tacih okolišinah smo dostikrat tudi prisiljeni okrajševati spise. Naj nam tedaj naši častiti prijatli vsega tega za zlo ne jemljejo. „Sila kola lomi“.

Stan kursa na Dunaji 13. februaria 1854.

Obligacije	5 %	90 ¹ / ₁₆ fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	80 ¹ / ₂ fl.
državnega	4 ¹ / ₂ %	80	Windišgrac. „ „ 20	27 ¹ / ₂ „
dolga	4 %	71 ¹ / ₄ „	Waldstein. „ „ 20	29 ¹ / ₄ „
	3 %	55 ¹ / ₄ „	Keglevičeve „ „ 10	10 ³ / ₄ „
	2 ¹ / ₂ %	45 ⁵ / ₄ „	Cesarski cekini.	5 fl. 57
Oblig. 5 % od leta 1851 B		113	Napoleondor (20 frankov)	9 fl. 54
Oblig. zemljiš. odkupa 5 %		88	Suverendor	17 fl. 30
Zajemi od leta 1834		223 ¹ / ₂ „	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1839		130 ¹ / ₂ „	na 100 fl.	25 ³ / ₄ fl.